

22.9.2026

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Ilta- ja viikonloppuaikaisen kiirevastaanoton pilotoiminen Nurmeksen sote-keskuksessa

Nykyinen palvelurakenne

Nurmeksen sote-keskuksessa arki-iltaisin ja viikonloppuisin toteutettu perusterveydenhuollon kiirevastaanottotoiminta päättyi 1.12.2024. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston 9.10.2024 § 59 hyväksymän palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman mukaisesti perusterveydenhuollon virka-ajan ulkopuolinen kiirevastaanotto järjestetään Joensuun keskussairaalan yhteydessä toimivassa yhteispäivystyksessä. Palvelustrategian mukaan yhteispäivystys vastaa perusterveydenhuollon päivystyksestä koko maakunnassa, erityisesti virka-ajan ulkopuolella.

Virka-ajan ulkopuolinen hoidon tarpeen arviointi toteutuu koko hyvinvointialueella Päivystysavun numerossa 116117. Päivystysapuun voi ottaa yhteyttä puhelimitse, chatissa ja sähköisten oirearvioiden kautta. Viikonloppuisin ja arkipyhinä käytössä on lisäksi sairaanhoitajan etävastaanotto, jolle aika annetaan Päivystysavussa tehdyn hoidon tarpeen arvioinnin perusteella. Etävastaanotolle ja chat-palveluun voi lähettää myös kuvia arvioinnin tueksi. Päivystysavun sairaanhoitajilla on suora konsultaatiomahdollisuus yhteispäivystyksen lääkäriin.

Jos Päivystysavussa arvioidaan, että potilaan luona tarvitaan terveydenhuollon ammattilaisen tekemä tutkimus, voidaan ensihoito pyytää paikalle tekemään hoidon tarpeen arviointi, tarvittavat mittaukset ja ensihoidon toimivallan piiriin kuuluvat hoitotoimenpiteet. Kiireellisessä tilanteessa ensihoitajat voivat arvioida potilaan kotona tai tapahtumapaikalla sekä toteuttaa tilanteen edellyttämiä toimenpiteitä, kuten pienten haavojen liimaamista tai katetrointia. Ensihoidolla on käytettävissään lääkärin konsultaatiotuki.

Aikaisemmat kokemukset etälääkärin tukemasta vastaanotosta

Siun sotessa on kokemusta etälääkärin tukemasta, virka-ajan ulkopuolella toimivasta hoitajavastaanotosta. Kiteen terveysasemalla järjestettiin tällaista toimintaa lauantaisin vuosina 2021–2023.

Toiminnasta saatujen kokemusten perusteella palvelu vastasi heikosti tosiasialliseen kiireellisen hoidon tarpeeseen. Kiireellistä hoitoa tarvitsevat potilaat jouduttiin usein ohjaamaan vastaanotolta edelleen yhteispäivystykseen, koska heidän tutkimisensa tai hoitamisensa edellytti lääkärin tutkimusta ja sellaisia lisätutkimuksia, joita etälääkärin tukemalla hoitajavastaanotolla ei ollut mahdollista tehdä.

22.9.2026

Hoidon tarpeen arvioinnissa keskeistä on tilanteen kiireellisyyden tunnistaminen. Tämä voidaan tehdä Päivystysavussa myös puhelimitse tai digitaalisten kanavien kautta. Mikäli potilas tarvitsee välittömän lääkärin tutkimuksen tai laajempia tutkimuksia, oikea hoitopaikka on yhteispäivystys.

Aloitteessa esitetyn kokeilun tai pilottimallin toteuttamismahdollisuudet

Ensihoitajia tai ensihoitoyksikköä ei voida sitoa tiettyinä kellonaikoina Nurmeksensote-keskuksessa toimivaan vastaanottoon. Kaikki ensihoitoyksiköt ovat hätäkeskuksen hälytysvasteessa, minkä vuoksi niiden on säilytettävä välitön lähtövalmius ensihoitotehtäville.

Ensihoitopalvelussa ei ole erillistä ylimääräistä henkilöstöresurssia. Henkilöstöä joudutaan poissaolojen vuoksi siirtämään asemien välillä koko maakunnan alueella. Ensihoitajat tekevät pääosin 24 tunnin työvuoroja, joissa työnantajan on turvattava riittävä lepo. Tämän vuoksi ensihoidon valmiusaikaa ei voida suunnitelmallisesti käyttää kiinteän kiirevastaanoton ylläpitämiseen.

Kuntoutussairaalan, kotisairaalan ja ensihoidon henkilöstön käyttäminen vastaanoton toteuttamiseen edellyttäisi toiminnan erillistä resursointia sekä henkilöstön saatavuuden, työnjaon, osaamisen, työaikajärjestelyjen ja potilasturvallisuuden tarkempaa arviointia. Käytettävissä olevien henkilöstö- ja talousresurssien puitteissa uutta kiirevastaanottomallia ei voida toteuttaa kustannusneutraalisti pelkästään nykyistä työnjakoa ja tilojen käyttöä uudelleen järjestämällä.

Ensihoidon ja muiden palvelujen hyödyntäminen

Ensihoitopalvelun valmiutta hyödynnetään jo nykyisin koko Pohjois-Karjalan alueella useissa perinteistä ensihoitotehtävää täydentävissä tukitehtävissä. Näitä ovat muun muassa:

- kansalaisten sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden hoidon tarpeen arvioinnit
- turvapuhelintehtävät
- kotihoidon yöaikainen päivystys
- saattohoitopotilaiden tukeminen kotona
- kotisairaalan avustaminen
- näytteenotto kuntoutussairaaloissa sekä hoito- ja hoivayksiköissä
- eri viranomaisten ja erityisryhmien tukitehtävät.

Vuoden 2026 tammi–kesäkuussa ensihoitajille kirjattiin Nurmeksessa 11 hoidon tarpeen arviointiin liittyvää tukitehtävää.

Ensihoitopalvelu voi lääkärin konsultaation perusteella kuljettaa potilaan suoraan alueen kuntoutussairaalaan silloin, kun potilaan tila ei edellytä välitöntä lääkärin arviota mutta vaatii

22.9.2026

hoitajien seurantaan. Lääkäri arvioi potilaan tällöin seuraavana päivänä. Toimintamalli vähentää tarpeettomia kuljetuksia yhteispäivystykseen, tukee ensihoitovalmiuden säilymistä omalla toiminta-alueella ja on potilaan näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

Ensihoidon tukitehtävien määrää ja sisältöä arvioidaan kuitenkin jatkossakin suhteessa ensihoitopalvelun perustehtävään. Integraatiot eivät saa vaarantaa kriittisesti sairastuneiden tai loukkaantuneiden potilaiden kiireellistä hoitoa.

Ensihoidon sijoituspaikan siirtämistä tai ensihoitoyksikön sitomista sote-keskuksen vastaanotto toimintaan ei edellä esitetyistä valmius-, työaika- ja resurssisysteistä pidetä tarkoituksenmukaisena. Ensihoidon ja sote-keskuksen toiminnallista yhteistyötä voidaan sen sijaan kehittää edelleen nykyisen palveluverkon ja kenttäjohtamisen puitteissa.

Virka-ajan ulkopuolisen kiirevastaanoton toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset

Nurmeksen virka-ajan ulkopuolisen kiirevastaanoton päättymisen jälkeen todettiin, että Nurmeksen sote-keskuksen alueen käynnit Joensuun yhteispäivystyksessä lisääntyivät jonkin verran, mutta eivät merkittävästi suhteutettuna yhteispäivystyksen kokonaiskäyntimääriin nähden. Taulukossa 1. on kuvattu yhteispäivystyksen käyntimäärät vuosina 2023–2026, kaikki käynnit ja eriteltynä Nurmeksen sote-keskuksen vaikutusalueen käynnit.

Vuonna 2025 nurmeslaisten käyntejä oli 326 käyntiä edellisvuotta enemmän eli käyntimäärät lisääntyivät keskimäärin alle yksi käynti per vuorokausi. Vuoden 2026 tammi-heinäkuun osalta ei ole tapahtunut muutosta käyntimäärissä vuoteen 2025 nähden. Vuonna 2025 juukalaisten käynneissä tapahtui vähäistä lisäystä vuoteen 2024 nähden, mutta 2026 osalta käyntimäärissä vaikuttaisi tapahtuneen vähentymistä tammi-heinäkuun osalta.

Taulukko 1. Yhteispäivystyksen käyntimäärät (kaikki käynnit ja Nurmeksen sote-keskuksen vaikutusalue)

KAIKKI	tamm	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	Yhteensä	Muutos edellis- vuoteen	Muutos-%
kävijät 2023	4010	3563	4149	3937	4039	3987	4340	4197	4023	4108	3751	3948	48052		
kävijät 2024	3800	3639	3983	3756	4052	3999	4177	4185	4050	4096	4063	4273	48073	21	0,04 %
kävijät 2025	4117	3575	3957	4058	4196	3906	4130	4093	3981	3899	3758	4038	47708	-365	-0,76 %
kävijät 2026	3741	3366	3939	3925	4054	4069	4153						27247	-692	-2,48 %
NURMES	tamm		maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka		joulu	Yhteensä	Muutos edellis- vuoteen	Muutos-%
kävijät 2023	96	75	90	102	112	88	106	117	120	110	103	95	1214		
kävijät 2024	101	118	94	87	95	92	102	95	101	93	104	140	1222	8	0,66 %
kävijät 2025	118	101	123	141	131	132	136	160	130	129	104	143	1548	326	26,68 %
kävijät 2026	119	104	127	130	145	122	135						882	0	0,00 %
JUUKA	tamm	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	Yhteensä	Muutos edellis- vuoteen	Muutos-%
kävijät 2023	98	57	103	87	46	81	88	92	95	89	83	85	1004		
kävijät 2024	89	87	87	73	81	90	68	88	84	90	92	99	1028	24	2,39 %
kävijät 2025	99	86	91	94	94	86	87	104	82	68	93	88	1072	44	4,28 %
kävijät 2026	71	65	72	90	84	86	82						550	-87	-13,66 %

Vuosina 2025–2026 Nurmeksen sote-keskuksen alueelta ei ole myöskään todettu merkittävässä määrin tapahtuneen siirtymistä käyttämään muiden hyvinvointialueiden päivystyspalveluita.

Nurmeksen virka-ajan ulkopuolisen eli ilta- ja viikonloppujen kiirevastaanoton (arkisin klo 16–21 ja viikonloppuisin klo 8–18) henkilöstökustannusten (lääkärit ja hoitajat) arvioitiin vuonna 2024

22.9.2026

olevan noin 570 000 euroa. Vastaavan toiminnan kustannus nykyisellä kustannustasolla arvioidaan olevan vähintään 610 000 euroa vuosittain. Edellä mainittua suppeampien aukioloaikojen toiminnan arvioidaan olevan edullisempaa riippuen aukioloajoista, mutta joka tapauksessa kustannukset hyvinvointialueelle olisivat vuositasolla useita satoja tuhansia euroja. Lisäksi alueellinen lääkäreiden saatavuushaaste huomioiden todelliset kustannukset saattaisivat virka-ajan ulkopuoliselle kiirevastaanotolle olla merkittävästi korkeampiakin.

Aiempien hoitajavetoisen kiirevastaanottotoiminnan kokemusten perusteella palvelu vastasi heikosti tosiasialliseen kiireellisen hoidon tarpeeseen eikä erillisen hoitajavetoisen kiirevastaanoton järjestäminen myöskään poistaisi potilaiden kuljetustarvetta Nurmeksen ja Joensuun välillä. Osa kiireellistä hoitoa tarvitsevista potilaista edellyttää joka tapauksessa lääkärin tutkimusta, diagnostiikkaa, kuvantamista, laboratoriotutkimuksia tai sairaalahoittoa. Hoitajavastaanotto muodostaisi tällaisissa tapauksissa uuden välivaiheen ennen yhteispäivystykseen siirtymistä.

Ensihoidon arvion mukaan sote-keskuksessa järjestettävällä hoitajavastaanotolla ei olisi sellaisia hoidon tarpeen arviointiin liittyviä perustoimintoja, joita ensihoitaja ei voisi toteuttaa potilaan luona ensihoidon tehtävänä tai tukitehtävänä. Sekä Päivystysavulla että ensihoitopalvelulla on käytettävissään suora lääkärin konsultaatiotuki.

Ensihoidon nykyiseen rahoitukseen sisältyvät Kela-korvaukset ovat muuttumassa. Tällä hetkellä ensihoitopalvelulle maksettava korvaus Nurmeksesta Joensuuhun suuntautuvasta potilaskuljetuksesta on noin 720 euroa. Potilaan hoitamisesta kohteessa tai siellä toteutettavasta hoidon tarpeen arvioinnista maksettava korvaus on kriteerien täytyttyessä noin 120 euroa. Koska hoitajavastaanotto ei poistaisi lääketieteellisesti välttämättömiä kuljetuksia, sen perustamisella ei arvioida olevan olennaista vaikutusta ensihoitopalvelun Nurmeksen ja Joensuun välisiin kuljetuksiin tai niistä aiheutuviin kustannuksiin.

Yhteenveto

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on käytössä koko maakunnan kattava virka-ajan ulkopuolisen kiireellisen hoidon toimintamalli. Se muodostuu Päivystysavun monikanavaisesta hoidon tarpeen arvioinnista, viikonloppuina ja arkipyhinä toteutusta sairaanhoitajan etävastaanotosta, yhteispäivystyksen lääkärikonsultaatiosta, ensihoidon potilaan luona toteuttamista arviointi- ja hoitotehtävistä sekä tarvittaessa Joensuun yhteispäivystyksessä annettavasta hoidosta.

Etälääkärin tukemasta hoitajavastaanotosta aikaisemmin saadut kokemukset eivät tue vastaavan toiminnan käynnistämistä uutena pilottina Nurmeksen sote-keskuksessa. Toiminta ei ole riittävästi vastannut kiireellistä hoitoa tarvitsevien potilaiden tutkimus- ja hoitotarpeeseen, ja potilaita on jouduttu ohjaamaan edelleen yhteispäivystykseen.

Ensihoitoyksikön sitominen määräaikoina sote-keskuksessa toimivaan vastaanottoon ei ole mahdollista vaarantamatta ensihoidon lähtövalmiutta ja kiireellisten tehtävien hoitamista. Myöskään kuntoutussairaalan, kotisairaalan ja sote-keskuksen nykyisiä henkilöstöresursseja

22.9.2026

uudelleen järjestämällä erillistä vastaanottoa ei voida toteuttaa kustannusneutraalisti ilman vaikutuksia yksiköiden perustehtäviin.

Edellä esitetyillä perusteilla Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ei tässä vaiheessa käynnistä Nurmeksen sote-keskuksessa ilta- ja viikonloppuaikaista kiirevastaanottotoiminnan kokeilua tai pilottia eikä valmistele toiminnan laajentamista.

Aloitteessa esille nostetut pitkät asiointimatkat ja asukkaiden kokema turvattomuus ovat tunnistettavia näkökulmia. Turvattomuuden kokemusta voidaan vähentää tiedottamalla nykyistä selkeämmin. Viestinnässä pyritään kuvaamaan konkreettisesti, miten asukas saa apua virka-ajan ulkopuolella ja milloin apu voidaan tuoda hänen luokseen.

Terveyspalvelut jatkavat Päivystysavun 116117 monikanavaisen asioinnin ja sairaanhoitajan etävastaanoton tunnettuuden lisäämistä sekä ensihoidon, 24/7-akuuttikeskuksen, kuntoutussairaalan, kotisairaalan ja muiden kotiin vietävien palvelujen yhteistyön kehittämistä käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Samalla selvitetään mahdollisuuksia toteuttaa rajattuja hoitotoimenpiteitä, kuten haavanhoitoa, ensihoidon tukitehtävinä henkilöstön osaamisen ja lisäkoulutuksen mahdollistamissa rajoissa. Lisäksi voidaan järjestää ennalta suunniteltuja kiireettömiä lääkärivastaanottoja ja kausirokotuksia virka-ajan ulkopuolella henkilöstöresurssien ja lähijohdon arvion niin mahdollistaessa. Asukkaille suunnattua viestintää tehostetaan, jotta virka-ajan ulkopuolisen hoidon tarpeen arvioinnin, sairaanhoitajan etävastaanoton, lääkärikonsultaation ja tarvittaessa kotiin tuotavan arvioinnin toimintamallit tunnetaan nykyistä paremmin.